Хоча загрозу існуванню бухгалтерського обліку як самостійної професії вбачають у тому, що реєстрацію та контирування стандартних операцій сьогодні успішно виконує спеціалізоване програмне забезпечення, необхідно подивитись на цю ситуацію з іншої позиції. Розвантаження бухгалтерів від рутинної, механічної роботи призведе до «…реструктуризації трудового процесу у бік збільшення частки інтелектуальної складової…» [5, с. 61]. Зокрема, бухгалтер буде зосереджених на формуванні професійного судження, плануванні та аналізі діяльності та побудові комунікацій. Окрім того, як показала пандемія Covid-19, організація бухгалтерської роботи цілком реальна у дистанційному режимі. А це, своєю чергою, підштовхує підприємства до переходу на хмарні рішення та активне використання електронного документообороту.

Підсумовуючи, зазначимо: інформаційні технології формують майбутнє бухгалтерського обліку. Щоб не розчинитися в інших професіях, доцільно переглянути концепції обліку, а також поступово змінювати освітнє середовище й посилювати критерії доступу до професії.

Список використаних джерел:

1. *Степанковська Я. Змінюйся або помри. До 2030 року зникне півсотні професій. Главком. URL: https://glavcom.ua/publications/zminyuysya-abo-pomri-do-2030-roku-znikne-pivsotni-profesiy-natomist-zyavlyatsya-186-novih-520807.html (дата звернення: 26.11.2021)*
2. *URL: https://www.work.ua/jobs (дата звернення: 26.11.2021)*
3. *The Future of Accounting: Demand and Evolving Technology URL: https://online.maryville.edu/blog/future-accounting/ (дата звернення: 26.11.2021)*
4. *https://vstup.osvita.ua/y2021/r27/337/839953*
5. *Приображенская В. В. Влияние цифровой экономики на развитие компетенций в области бухгалтерского учета. Финансовый журнал. 2019. № 5. С. 50–63. DOI: 10.31107/ 2075-1990-2019-5-50-63*

УДК 657.6

Пугаченко Ольга Борисівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИМОГ ЩОДО БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ АУДИТОРІВ

Пунктом 16 статті 19 «Атестація аудиторів» однойменного розділу IV Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» передбачено, що аудитор повинен дотримуватися вимог щодо безперервного професійного навчання.

Безперервне професійне навчання аудиторів – це участь аудиторів у заходах з метою забезпечення професійного розвитку, підтримання на високому рівні та удосконалення практичних навичок з аудиту і набуття нових теоретичних знань за напрямами, визначеними частиною другою статті

19 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Тобто, теоретичні знання підтверджуються за такими напрямами: 1) стандарти професійної етики та професійна незалежність; 2) міжнародні стандарти аудиту; 3) законодавчі засади аудиторської діяльності та методика проведення аудиту (професійні навички); 4) управління ризиками та внутрішній контроль; 5) фінансовий аналіз; 6) управлінський облік; 7) міжнародні стандарти фінансової звітності; 8) теорія бухгалтерського обліку та законодавчі засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; 9) податкове законодавство та законодавство про єдиний соціальний внесок; 10) господарське, цивільне та трудове законодавство; 11) корпоративне законодавство та законодавство про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом; 12) інформаційні технології та комп'ютерні системи; 13) фінанси підприємств; 14) економіка підприємства та статистика [3].

Вказані вимоги розроблено з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема щодо освіти, складання теоретичних і кваліфікаційних іспитів, здобуття практичного досвіду в суб'єктів аудиторської діяльності, безперервного навчання в процесі зайняття аудитом. Проте, даному процесу може заважати національний менталітет, що впливає на бажання уникнути деяких необхідних процедур під час здобуття аудитором своєї професійної компетенції, наприклад проходження стажування [7, с. 190]. Саме тому, дослідження особливостей безперервного професійного навчання аудиторів та узагальнення законодавчо-нормативних вимог до організації цього процесу є надзвичайно актуальним та нагальним.

Стратегією розвитку Аудиторської палати України до 2023 року одним із завдань та пріоритетних напрямків її діяльності визначено забезпечення гарантій високого рівня кваліфікації та незалежності аудиторів країни, що полягає також і в створенні системи безперервного професійного навчання аудиторів на основі застосування Міжнародних стандартів освіти для професійних бухгалтерів (International education standards for professional accountants) [6].

На виконання п. 17 статті 19 «Атестація аудиторів» Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» де вказано, що порядок безперервного професійного навчання аудиторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, 06 липня 2020 року Міністерством фінансів було затверджено відповідний законодавчий акт, який Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 13 жовтня 2020 р. [4].

Безперервне професійне навчання аудиторів ґрунтується на таких принципах:

- вільний вибір аудитором форм і видів безперервного професійного навчання;
- конкурентного середовища у сфері надання послуг з безперервного професійного навчання аудиторів [5, с. 82].

Для вдосконалення професійних знань аудиторів в Україні у роботі [2] вважається необхідним: ліквідація монопольного становища розробників методологічного забезпечення, потрібного для удосконалення професійних знань аудиторів; проведення аналізу програм навчальних центрів, внесення необхідних змін і приведення їх у відповідність до вимог сучасного ринку; зниження вартості проходження щорічного вдосконалення професійних знань аудиторів; оновлення знань представників аудиторської професії не лише якісним і актуальним, а й забезпечення максимальної доступності й прозорості набуття аудиторами професійних знань; поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

Наразі в Україні на законодавчому рівні визначено форми, види, обсяг, тривалість, умови та порядок контролю за проходженням аудиторами безперервного професійного навчання, які закріплено в Наказі Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку безперервного професійного навчання аудиторів»: Розділ I «Загальні положення» - 5 пунктів; Розділ II «Форми та види безперервного професійного навчання аудиторів» - 5 пунктів; Розділ III «Особи, які можуть проводити освітні заходи» - 16 пунктів; Розділ IV «Порядок контролю за проходженням аудиторами безперервного професійного навчання» - 7 пунктів [4].

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Наказ «Про затвердження Порядку безперервного професійного навчання аудиторів» також визначають і коло осіб (суб'єктів), які можуть проводити безперервне професійне навчання аудиторів та освітні заходи.

У роботі [1, с. 188] пропонується програму стажування скласти з трьох розділів: Розділ 1 «Організація і методика обов'язкового аудиту фінансової звітності»; Розділ 2 «Організація і методика аудиту завдань з надання впевненості, що не є аудитом»; Розділ 3 «Організація і методика надання супутніх аудиту послуг: виконання завдання з узгоджених процедур та компіляція фінансової звітності». Запропоновані розділи є найбільш значущими з точки зору уваги аудиторів, їх опанування потребує певного терміну – не менше трьох років.

Аудитор забезпечує контроль за власним проходженням безперервного професійного навчання за різними формами і видами та зберігає підтверджувальні документи про його проходження [4].

За недотримання вимог щодо безперервного професійного навчання до аудиторів може застосовуватися одне зі стягнень, встановлених частиною шостою статті 42 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», а саме: 1) попередження, що вимагає від аудитора та суб'єкта аудиторської діяльності, відповідального за порушення, припинення неприйнятної поведінки або усунення порушення та утримання від будь-яких подібних повторних дій; 2) зупинення права на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності або обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, на строк від одного місяця до

трьох років; 4) накладення штрафу на аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності; 5) виключення аудитора або суб'єкта аудиторської діяльності з Реєстру.

Список використаних джерел:

1. *Василюк М.М. Організація та методологія контролю якості аудиторських послуг : дис. д-ра екон. наук : 08.00.09. Київ, 2020. 596 с.*
2. *Книжник Л.Ю. Удосконалення професійних знань аудиторів України: сучасний стан та перспективи розвитку. Державне будівництво. 2016. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2016_2_14. (дата звернення: 25.11.2021)*
3. *Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#n322 (дата звернення: 24.11.2021)*
4. *Про затвердження Порядку безперервного професійного навчання аудиторів : Наказ М-ва фінансів України від 06 лип. 2020 р. № 400. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0999-20/conv#Text (дата звернення: 24.11.2021)*
5. *Пугаченко О.Б. Безперервне професійне навчання аудиторів: сутність, законодавче регулювання та порядок здійснення. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2021. № 173. С. 81-87*
6. *Стратегія розвитку Аудиторської палати України до 2023 року : Рішення з'їзду аудиторів України від 18 трав. 2019 р. № 1/13 URL: https://www.google.com/url?sa=...=AOvVaw0Mh4-yGg8_BDRZIt16N5Ur (дата звернення: 25.11.2021)*
7. *Фабіянська В.Ю. Удосконалення професійних вимог до аудиторів в умовах реформування незалежного аудиту в Україні. БізнесІнформ. № 7. 2020. С. 189-199.*

УДК 657.6

Роздобудько Валерій Васильович,
к.е.н, доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,
ДВНЗ «Київський національний торговельно-економічний університет»,
м. Київ, Україна

ЧИННИКИ РИЗИКУ ШАХРАЙСТВА УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ ПРИ АУДИТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Відповідно до Міжнародних стандартів аудиту, помилка – це ненавмисне викривлення у фінансовій звітності, включаючи пропуск суми або розкриття інформації, а шахрайство – це навмисна дія однієї особи або кількох осіб, які належать до управлінського персоналу, тих, кого наділено найвищими повноваженнями, працівників або третіх сторін із застосуванням омани для отримання неправомірної або незаконної вигоди [1].

Основними чинниками шахрайства при аудиті фінансової звітності є:

1) самовиправдання та тиск, який для вчинення шахрайських дій може створити необхідність виправдати очікування третіх осіб або отримати додаткове фінансування за рахунок власного капіталу;

2) мотивом для вчинення шахрайства може бути надання значних виплат, премій та бонусів у разі виконання нереальних планових норм прибутку;